

KIS-762 – Gl. *cursive*

(GE da YBAN – 01 07 02)

Gl. "**COURSIVE** n. f. (de *coursie*, avec l'infl. de l'it. *corsiva*, lieu où l'on peut courir ; 1687). **1.** Passage réservé entre les cabines, dans le sens de la longueur d'un navire". **2.** V. "**COURSIE** n. f. (it. *corsia*, de *corso* ; 1495), passage ménagé sur une galère entre les bancs des forçats, et allant de la poupe à la proue (on disait aussi **COURSIVE**)" (*Lexis*). It. "**CORSIA** f. courant de l'eau ; cursive ; coursier" (*Dict. Garnier*).

Un diskoulm teusk e ve evel just ambidañ steriegezh ur ger en arver evit reiñ dezhañ ar c'hemeradur arbennik-mañ. E se, lezomp a-gostez *tremen* hag e zeveradoù : *tremenell*, *tremengae*, *tremenlec'h*, *tremenvan*, *tremenvoe*. Ken paouraus all e ve strishaat ha dilec'hiañ ster *alez*, *diribin*, *gwenod*, *gwenodenn*, *ode*, *rañved*, *ribin*, *riboul*, *trepas*, h.a.

Hag un amprest kembraek ? *llwybr* a arverer endeo en dezneuziad *loabr* ; *rhodfa* "place or path for walking, walkway, corridor, passage, gangway, covered walkway" ; *rhodfan* "(covered) walkway, walk" — an daou a ve diaes da amprestañ, rak Kb. *rhod* zo nesoc'h d'ar c'heal "kerzhout" (sl. *rhodio* "to walk (around), go on foot") eget Br. *rod* ; *tramwyfa* (< *tra-* + **mwy* [*-*mei9*- "mont"] + *-fa*) zo re bell diouzh ar brezhoneg (daoust ma kaver eno ul luniadur nes da hini *tremen*).

Moarvat ez omp enket da luniañ un nevezc'her. Pe stirann dibab neuze ? Lies rumm anezho ez eus hervez ma taveer :

~ da stumm ar **C** : *mun* (o verkañ kentoc'h ul lec'h strishoc'h war ur furmadur hir, hag arveret c'hoazh, sl. KIS-713, La-14, pp. 145-146) ; *kul* (o verkañ ar strizhded hepken, o c'houl enta ul lamm bras evit dec'heriañ ar c'healioù all bezant e **C**) ; *kavn* (an un ger moarvat ha '*caon*' "gouttière" GMB 94, arveret e Br. *kavnez* "calibre", keveleb Kb. *cafn* o verkañ un egorenn gleuz e-barzh ur c'horf, evel egorenn diabarzh ur veol, ur vag) ; *savn* (an un ger ha *saon(enn)*, arveret c'hoazh en termen korfadurezh *savnig*, keveleb Kb. *safn* "mouth, jaws, snout", lakaet koulskoude gant GPC da geveleb krBr. *staffn*, Br. *staoñ*) ;

~ da arver ar **C** : *kerzhout* (ha *kenkañ*, kv. hBr. *cinclinom*), *tizhout* (kv. hBr. *teith* "passage", DGVB 68), *teñ*, *to-* (kv. hBr. *mortoiat*, Br. *merdead*, adkemeret e Br. *ardeñ*, (-)*tead*, -*teat*).

Danvez diskoulmoù :

~ unan eus an termenoù en arver a adkemerfen : *alez*, ha diouzh patrom *pondalez*, o tec'heriañ staladur ar **C** hervez diahed ar vag, e lugnfén : *hedalez* b. ; pe c'hoazh, o kounaat ar ster orin italianek : *redalez* b. ;

~ hep entan, e venegan al luniadoù : *kavnenn* b. pe *kavnell* b., *savnell* b. (n'eo ket *savnenn* avat, en askont eus ar mesk a ve gant *saonenn*) ;

~ diouzh patrom *treuzell* e tegouezhfemp gant *kerzhell* (diwar *kerzh-*) pe *kerzhidell* (diwar *kerzhed*) ; gant *kenkell*, *tizhell* ; gant *toell* (diwar *to-*) pe *teadell* (diwar *tead*).

(GC da GE – 03 07 02)

“À l'origine, « coursive » désignait le passage central surélevé, qui, dans les galères, allait de l'avant à la chambre de poupe, entre les deux rangées de bancs. Le terme fut ensuite donné, sur les voiliers, aux étroits passages — souvent larges d'une seule planche — établis au-dessus du pont pour faire communiquer les châteaux avant et arrière, ou ceux établis le long des plats-bords des navires non pontés.

“Aujourd'hui, il ne s'agit plus des passages au-dessus du pont — appelés maintenant passavants — mais des couloirs de circulation, aussi bien entre les soutes qu'entre les cabines de passagers ou les emménagements divers des ponts supérieurs” (*La Mer*).

“Passage réservé entre les cabines ou les emménagements d'un navire” (Gruss).

“Couloir étroit à l'intérieur d'un navire” (Pt Robert).

“Passage étroit dans un rouffle-passerelle, entre les cabines, etc.” (Paasch [levr eus 1908, dispredet e meur a geñver]).

N'eus anv ebet el levrioù-se eus diaheted an trepas. Nemet :

“Passage dans le sens de la longueur d'un navire” (Larousse).

War al listri ma voen, e oa ur **C** un trepas diahed a dra sur : war an dougerioù nijerezed e oa daou **C** zoken : unan babourzh hag unan sribourzh, met ne gav ket din e oa un anv arbennik da aroueziñ an tremenioù diadrez.

Hag e saozneg ?

Sz. *alleyway* (Hazard, 1956). Sz. *gangway* (Robert & Collins, 1985).

Degas *kerzh-* zo amjestr, rak ezhomm a vo deiz pe zeiz da gendec'heriañ Gl. *pont-promenade*, un doare *déambatoire*.

Kinniget hon eus Br. *to* a-dal da Sz.Gl. *rouf*, ha gwell enta ezvevennañ **toell*.

Br. *kavn-* zo re dost moarvat da Br. *kav-* ; kinniget hon eus c'hoazh : Br. *kavell*, *kavenn*, *kavenniñ*.

Br. *tizh* a zegas ar c'heal "herr".

Br. *savn*, *kenk-*, *tead-* ne gavan ket deouezus.

Hervezon, ar ger azasañ e-touez ar re kinniget a ve Br. *redalez* o terc'hel kont eus an orin italianek hag eus an dec'heriadur saoznek : Europa neketa !

Mar befe ret aroueziñ un tremen diadrez e vefe tu da ouzhpennañ an adanv *diadrez*.

Anat eo ned eo ket graet ur **C** da bleustriñ war ar jogging, met mat eo kounañ e talvez Br. *redek* estreget Gl. *courir*. Hervez VALL. p. 124 : Gl. *circuler* = Br. *redek* ; sl. ivez GIBR. ha GBAHE.

(YBAN da GE – 08 07 02)

Gl. *cursive*, *couloir*, *corridor*. Deouezus kenan e kavan Br. *redalez* a-dal da Gl. *cursive*. Degas a ran ivez da goun TDE.FB. : “**CORRIDOR**, s. m. *Trepas*, m. ; *palier*, m. ; *pondalez*, f.” Ijinañ a ran mat tre *pondalezioù* ha *redalezioù* an Titanic ! VALL. a ro ivez “**CORRIDOR** *trepas* m. pl. *iou*, *banell* f. pl. *ou* ; entrée de maison *ale* f.”

Keit ha m'emaomp ganti e venegan ivez ur ger hollgeltiek : Kb. *beidr*, *meidr*, *meidir* “[?< **beudr* (gydag ymgyfnewid *b-* ac *m-* ; am yr elf. *beu-*, cf. *beudy*), cf. Gwydd. C a Diw. *bóthar* ‘ffordd’, ?a'r H. Grn *bounder*,

gl. *pascua*] (*narrow country*) lane, track leading to a farm” (GPC 2407) ; Iw. “**BOTHAR** lane, street” (*An etymological dictionary of the gaelic language*, Alexander MACBAIN, Gairm Publications, 1982) ; Kn. “**BOWNDER** (C. Voc. [hKn.] *bounder*), f., pl. -YOW, lane ; (formerly) leasow, open grazing ground, C. Voc. *laeswe*, Aelfric : always ‘Vounder’, lane, as place-name” (*A New Cornish-English Dictionary*, Morton NANCE, 1938). O terc'hel kont eus diasurded ar gerdarzh e rankomp tremen gant an dezneuziadur gwirheñvelañ, eleze Br. *baouder* b. (hBr. *boutig*, Kb. *beudy* o vezañ dezneuziet Br. *baoudi*, TVBS.¹ — an -n- e Kn. *bownder* o vezañ hep mar ur gensonenn harpañ).

Gwell mirout al loaz-mañ en argadav, e sell da skouer da reiñ ar c'hevatal da Gl. *couloir* (*de circulation*), *couloir aérien*, Sz. *air traffic lane* : Br. *aervouder*, *morvouder*.

Un termen a vo da gavout ivez er ster douaregorel : Gl. *le couloir rhodanien*, Sz. *gully*, *couloir*, *the Rhone corridor*. Ha Gl. *galerie de mine* ? Br. *toullenn* kinniget lentik gant VALL. ne hañval ket dereout. Pa oan bugel ez aen gant ar geneiled da furchal en *doullenn* : “on va à la ‘*doullenn*’” (“fouiller dans le ‘*bourrier*’”, ma veze taolet al lastez hag all, obererezh pleustret gant holl lamponed Kerglaw, Lokrist ha Lann-Blaen ur pergont vloaz 'zo². Gl. *bourrier* [krGl. "petit amas de paille, ordure", eus iLa. *burra*] a'm laka da soñjal e Kb. *ysbwriel*, *ysbwrial* eleze lastez — Kb. *ysb*- o tegouezhout gant Br. *sp*-).

¹ *Thesaurus veteris brittonici sermonis*, gant Goulven PENNAOD, 1988 (oberenn diechu ha diembann).

² Sl. Gisèle LE ROUZIC, *La Montagne des Forges d'Hennebont*, Écomusée Lochrist-Inzinzac, 1984, pp. 74 hh.).